

Het Reddolfproject

De ontwikkeling van een inclusieve leefgemeenschap voor mensen met ondersteuningsbehoeften

Tussenrapportage Deel 1: Cliënten

Marian Maaskant

Roermond: Marian Maaskant - Onderzoek & Advies voor de langdurige zorg en jeugdzorg, januari 2021

Inhoudsopgave

In het kort	3
Inleiding.....	4
Cliënten: kritische succesfactoren	4
Cliënten: aantal en kenmerken per 1-1-2020.....	5
Aantal en geslacht	5
Leeftijd	5
Indicatie	5
Woonsituatie	5
Verblijfsduur	5
Cliëntenraad.....	6
Veranderingen.....	7
Aantal cliënten	7
Woonsituatie	7
Indicatie	7
Uitstroom.....	8
Ondersteuningsplannen	8
Mijn verhaal	9
Dave	9
Eva.....	10
Referenties	11

In het kort

- Op Mezelf ondersteunde per 1-1-2020 57 cliënten. Op 30-9-2020 was dat aantal 67.
- Op Mezelf verwelkomde 25 nieuwe cliënten.
- Acht cliënten verlieten Op Mezelf in die periode op eigen initiatief. Op Mezelf ontbond de overeenkomsten van vijf cliënten. Twee cliënten verlieten Op Mezelf na goed onderling overleg.
- De meeste indicaties betreffen ambulante ondersteuning, beschermd wonen en indicaties met verstandelijke beperkingen als grondslag.
- De cliëntenraad van Op Mezelf is actief, maar werd daarin beperkt door de covid-19-crisis en wil verder groeien in zijn rol.
- De ondersteuningsplannen zijn niet allemaal actueel en evaluatiedata zijn niet allemaal vastgesteld.
- Geïnterviewde cliënten zijn tevreden over Op Mezelf, maar hebben ook heldere adviezen.

Inleiding

Op Mezelf wil cliënten goede ondersteuning bieden, waarin burgerschap, zelfbepaling, hoop en perspectief, en positieve gezondheid kernwaarden zijn. De ondersteuning van cliënten is gebaseerd op de antroposofische zorgvisie. Op Mezelf wenst daarbij dat haar cliënten en zichzelf als organisatie gewaardeerd onderdeel van de buurt zijn.^[1]

Op Mezelf wenst na te gaan in hoeverre de uitgangspunten van haar ondersteuningsconcept gerealiseerd worden.

Daarom heeft Op Mezelf aan Marian Maaskant - Onderzoek & Advies gevraagd om dit nieuwe zorgconcept te volgen en te toetsen op beloften en kritische succesfactoren. Hiervoor is een periode van twee jaar gesteld (2020-2021). Dit deelrapport is onderdeel van de evaluatie.

In dit deelrapport worden de ontwikkelingen van cliënten beschreven. Een inleidend rapport^[2] schetst de aanleiding van Op Mezelf, haar ambities en de toelichting op de keuze voor geclusterd wonen. In beide andere deelrapporten wordt informatie over de medewerkers en over inclusie verstrekt.

De start van het project in het voorjaar van 2020 is overigens minder gestructureerd verlopen dan gepland. Dit had alles te maken met de uitbraak van het covid-19-virus en alle gevolgen daarvan.

Cliënten: kritische succesfactoren

Belangrijk is uiteraard dat cliënten de ondersteuning van Op Mezelf waarderen en dat zij hun eigen ontwikkelingen en perspectieven als positief ervaren en hoop hebben dat dit zo blijft of nog beter wordt.

Op Mezelf wenst ook inzicht te hebben en te geven in het aantal cliënten. Het streven is dat het aantal cliënten groeit van ruim 50 cliënten (begin 2020) naar 130 cliënten per eind 2022.

Tevens is het voornemen om ook andere doelgroepen dan nu te ondersteunen. Momenteel ondersteunt Op Mezelf mensen met (lichte) verstandelijke beperkingen en/of psychiatrische aandoeningen en/of forensische problematieken.

Onderdelen van de evaluatie van het Reddolfproject ten aanzien van cliënten zijn:

- aantal cliënten en doorstroom,
- kenmerken van cliënten (indicaties, wonen, werken/dagbesteding) en veranderingen daarin,
- de cliëntenraad,
- ondersteuningsplannen,
- mijn verhaal (interviews met cliënten),
- onderzoek tevredenheid/ervaringen,
- meldingen incidenten en calamiteiten (MIC).

Benoemde kritische succesfactoren (zie betreffende paragraaf) die aan de gestelde eis voldoen, worden met een blauwe pijl ► aangeduid. Wanneer niet aan de eis is voldaan, wordt dit met een paarse pijl ► aangeduid.

In dit tussenrapport wordt ingegaan op aantal en kenmerken van cliënten en de veranderingen daarin in 2020, de cliëntenraad van Op Mezelf en ondersteuningsplannen. In 'Mijn verhaal' vertellen cliënten hun ervaringen en visie. Gegevens van cliëntentevredenheidsonderzoeken, over werk/daginvulling en meldingen incidenten en calamiteiten (MIC) zijn hierin nog niet gerapporteerd.

In het eindrapport (begin 2022) worden deze gegevens wel gerapporteerd.

Cliënten: aantal en kenmerken per 1-1-2020

Aantal en geslacht

Op 1 januari 2020 ondersteunde Op Mezelf 57 volwassen cliënten.

Zoals eerder vermeld, is het streven dat eind 2022 het aantal is gegroeid naar om en nabij 130.

De verhouding man/vrouw was 36/21.

Leeftijd

Op 1-1-2020 was de oudste cliënt 63 jaar, de jongste 17. De gemiddelde leeftijd was ruim 31 jaar (31,5). Bijna twee derde was jonger dan 30 jaar.

Indicatie

Tabel 1 laat de indicaties van de cliënten zien.

Tabel 1: Cliënten naar indicatie (aantal en %); 1-1-2020

Indicatie op 1-1-2020	Aantal	% (afgerond)
Ambulante begeleiding	11	19%
Beschermd wonen	15	26%
Dagbesteding	2	4%
GGZ-C1 excl. dagbesteding	1	2%
GGZ-C2 incl. dagbesteding	1	2%
GGZ-C3 incl. dagbesteding	2	4%
Individuele begeleiding en dagbesteding	1	2%
VG-3 excl. dagbesteding	3	5%
VG-3 incl. dagbesteding	10	18%
VG-6 incl. dagbesteding	11	19%
Totaal	57	100%

11/57 cliënten werden ambulant ondersteund; twee ontvingen alleen dagbesteding. 15 cliënten woonden beschermd met PGB (PersoonsGebonden Budget). 24 cliënten hadden een indicatie met verstandelijke beperkingen als grondslag. Indicaties met GGZ als grondslag gold voor vier cliënten.

Voor vijf cliënten was de ondersteuning geregeld via onderaanneming (tweemaal dagbesteding, driemaal ambulant).

Woonsituatie

Uit tabel 2 is af te lezen dat 45/57 cliënten huisvesting hadden via Op Mezelf. De groepswoning had 10 bewoners; 35 cliënten woonden in een van de appartementen.

Tabel 2: Cliënten naar woonsituatie; 1-1-2020

Woonsituatie op 1-1-2020	Aantal
Niet via Op Mezelf (ambulante ondersteuning)	12
Appartementen	35
Groepswoning	10
Totaal	57

Verblijfsduur

Op Mezelf biedt ondersteuning sinds eind 2017. Zes van de cliënten zijn vanaf toen gestart met ondersteuning bij Op Mezelf.

Op 1-1-2020 was de gemiddelde duur van ondersteuning een jaar (367 dagen), met een maximum van ruim twee jaar. Voor een cliënt is de ondersteuning op de peildatum 1-1-2020 gestart.

Cliëntenraad

Op Mezelf heeft een cliëntenraad, die per medio 2020 bestaat uit 7 leden. Vijf leden zijn cliënten van Op Mezelf, een lid is ouder van een van de cliënten en een lid is bewindvoerder van cliënten.

De cliëntenraad bevindt zich nog in de startfase. De frequentie van de bijeenkomsten is, mede door de covid-19-crisis, laag geweest (om de 2 à 3 maanden). De gespreksleider was tot dan de directeur zorg van Op Mezelf.

Vanaf 2021 is het de bedoeling dat de voorzitter en secretaris worden gekozen uit de leden.

Voorafgaand daaraan (september 2020) zijn gesprekken gevoerd met de afzonderlijke leden. Zij waardeerden allen de bijdrage van de cliëntenraad en onderstreepten het belang van ervan.

Belangrijke positieve punten die werden genoemd zijn:

- de cliëntenraad kan echt gaan en staan voor cliënten en hun ontwikkeling,
- Op Mezelf moet trouw aan haar visie blijven; de cliëntenraad kan de ontwikkelingen van Op Mezelf goed blijven volgen en zo nodig bijsturen,
- het is belangrijk om informatie te delen en mee te denken over de toekomst,
- de leden (cliënten) zijn allen ervaringsdeskundigen,
- ieder krijgt ruimte om te spreken, mee te denken en te helpen waar kan.

Aandachtspunten zijn:

- de cliëntenraad is er voor alle cliënten, het inleven in andere cliënten en andere woongroepen moet nog wel groeien,
- de rol van de cliëntenraad moet echt nog verder groeien,
- leden moeten bij andere cliënten informeren wat bij hen speelt,
- de cliëntenraad moet er goed op blijven letten dat hij serieus wordt genomen,
- de cliëntenraad moet zelf zijn voorzitter en secretaris leveren; in het begin was het fijn en zeer helpend dat de directeur van Op Mezelf bij de vergaderingen was. zijn inbreng werd als ondersteunend en niet-sturend ervaren,
- er moeten een duidelijke vergaderstructuur en een agenda zijn met een voorbespreking hierover,
- de vergaderfrequentie moet hoger: er is genoeg te bespreken,
- lid zijn van de cliëntenraad houdt ook verantwoordelijkheid in: goed voorbereiding en naar de vergaderingen komen.

Veranderingen

Aantal cliënten

Op 30-6-2020 ondersteunde Op Mezelf 62 cliënten; vijf meer dan op 1-1-2020. In het eerste halfjaar van 2020 stroomden namelijk 11 cliënten uit en 16 nieuwe cliënten werden verwelkomd (zie tabel 3).

In het derde kwartaal stroomden nog eens vier cliënten uit (twee uit appartementen, twee uit de groepswoning); negen cliënten stroomden in. Per 30-9-2020 telde Op Mezelf dan ook 67 cliënten. Dat zijn 10 cliënten meer dan op 1-1-2020. Het aantal cliënten met indicatie ambulante ondersteuning daalde in het eerste halfjaar met vier en steeg daarna weer met twee (30-9-2020).

Tabel 3: Cliënten naar woonsituatie; op 1-1-2020 en 30-6-2020

Woonsituatie	Aantal op 1-1-2020	Aantal op 30-6-2020	Aantal op 30-9-2020
Niet via Op Mezelf (ambulante ondersteuning)	12	8	10
Appartementen	35	40	50*
Groepswoning	10	14	7
Totaal	57	62	67

*waarvan 2 in een appartement naast de groepswoning

Woonsituatie

In totaal wisselden 10 cliënten van woonsituatie van januari tot en met september, maar bleven cliënten van Op Mezelf:

- van appartement: naar ambulante (n=2), groepswoning (n=1);
- van groepswoning: naar appartement (n=7); twee van deze cliënten wonen overigens samen in een appartement naast de groepswoning.

Twee cliënten zijn vanuit de appartementen verhuisd naar een woning in Heerlen (in overzichten nog steeds aangeduid als appartement).

Indicatie

Tussen 1-1-2020 en 30-9-2020 waren er lichte verschuivingen in indicaties, waaronder ambulante begeleiding (-4), beschermd wonen (+7), VG6 (+5) (tabel 4).

Er was echter geen sprake van nieuwe indicaties.

Tabel 4: Cliënten naar indicatie; op 1-1-2020, 30-6-2020 en 30-9-2020

Indicatie		1-1-2020		30-6-2020		30-9-2020	
		Aantal	% (afgerond)	Aantal	% (afgerond)	Aantal	% (afgerond)
Ambulante begeleiding		11	19%	7	11%	7	10%
Beschermd wonen		15	26%	18	29%	22	33%
Dagbesteding		2	4%	2	3%	2	3%
GGZ-C1 excl. dagbesteding	Z310	1	2%	1	2%	1	1%
GGZ-C2 incl. dagbesteding	Z320, F125	1	2%	1	2%	1	1%
GGZ-C3 incl. dagbesteding	Z330, F125	2	4%	2	3%	2	3%
Individuele begeleiding en dagbesteding	H300, H811	1	2%	1	2%	2	12%
VG3 excl. dagbesteding	V430, Z430	3	5%	3	5%	3	4%
VG3 incl. dagbesteding	V431, Z431	10	18%	11	18%	11	16%
VG6 incl. dagbesteding	V461, Z461, V463, Z463	11	19%	16	26%	16	23%
Totaal		57	100%	62	100%	67	100%

Uitstroom

Op Mezelf wenst dat cliënten die uitstromen dat met wederzijdse (cliënten en Op Mezelf) instemming doen. Ook wanneer dat niet het geval is, wil Op Mezelf dat er na uitstroom contact is met cliënten. Dan kan duidelijk worden hoe het met deze cliënten gaat en of Op Mezelf nog op een of andere manier van dienst kan zijn.

In totaal stroomden 15 cliënten in 2020 (kwartaal 1 t/m 3) uit:

- twee cliënten konden na de ambulante ondersteuning van Op Mezelf weer zelfstandig leven; dit gebeurde met wederzijdse instemming,
- bij vijf cliënten werd de overeenkomst door Op Mezelf opgezegd. Redenen waren dat cliënten zich niet aan afspraken hielden, ook na herhaaldelijke waarschuwingen. Een cliënt is naar een andere zorgaanbieder gegaan. Twee zijn zelfstandig gaan wonen, twee andere zijn thuisloos,
- acht cliënten vertrokken op eigen verzoek. Twee van hen wilden zelf geen ondersteuning meer, ook niet van andere organisaties. De zes andere cliënten zijn klant bij andere aanbieders geworden.

Met alle uitgestroomde cliënten is na hun vertrek contact geweest.

► Vooralsnog is er vooralsnog geen uitbreiding van de doelgroepen te zien. Ook de uitbreiding van het aantal cliënten is minder dan verwacht. Op Mezelf verwelkomde weliswaar 25 nieuwe cliënten (het jaarstreven), maar ook 15 cliënten stroomden uit.

► Bij twee van de 15 uitgestroomde cliënten was dit in onderling overleg met Op Mezelf. Acht cliënten zegden zelf hun contracten op. Bij vijf cliënten ontbond Op Mezelf de contracten. Na de uitstroom is contact over het wel en wee met al deze cliënten geweest.

Ondersteuningsplannen

Voor alle cliënten is in de zomer nagegaan of zij een ondertekend ondersteuningsplan hebben en of de afgesproken evaluatie tijdig heeft plaats gevonden.

Voor 44/62 cliënten is een getekend en actueel (minder dan een jaar oud) ondersteuningsplan aanwezig. Voor 18 cliënten geldt dat dus niet. Drie van deze cliënten worden ambulant begeleid of krijgen individuele ondersteuning met dagbesteding.

Voor 20 cliënten ontbreekt de datum voor de vervolgevaluatie.

► Aan de kritische succesfactor ‘actueel ondersteuningsplan voor alle cliënten beschikbaar’ wordt dus ruim niet voldaan.

Mijn verhaal

Periodiek worden gesprekken met cliënten van Op Mezelf gehouden. Er is geen vastgesteld schema voor deze gesprekken, maar de 'Evaluatiehand' komt wel steeds aan bod.

- duim: waar ben je trots op?
- wijsvinger: welke richting wil je op?
- middelvinger: waar baal je van?
- ringvinger: waar ben je trouw aan, wat vind je belangrijk?
- pink: waarin ben je klein en wil je groeien?

In het tekstkader vertellen Dave en Eva hun verhaal. Hun namen zijn omwille van de privacy verzonnen. In het deelrapport Inclusie vertelt Koen zijn verhaal.

Dave

Ik ben semiprofessioneel sporter. Dat vind ik leuk en doe daar veel voor. Bij Op Mezelf krijg ik daar ruimte voor. Ook hoop ik dat ik op den duur zelfstandig kan wonen. Eerst heb ik nog wel wat begeleiding nodig, maar later hoop ik dat ik dat niet meer nodig heb. De tiny houses zouden voor mij zo'n goede test zijn. Ik duim echt dat die doorgaan! Nu met die covid-19-uitbraak gaan veel dingen niet door. Ik begrijp dat echt wel, maar leuk is anders...

Duim:	de begeleiding bij Op Mezelf vind ik heel goed,
Wijsvinger:	ik wil heel graag zelfstandig wonen,
Middelvinger:	ik baal dat de tiny houses bij de groepswoning misschien niet doorgaan, daar zou ik goed kunnen kijken of ik zelfstandig kan wonen,
Ringvinger:	ik vind mijn vrienden heel belangrijk en mijn sport; ik vind ook dat mijn begeleiders betrouwbaar zijn,
Pink:	zelfstandig wonen: dát wil ik graag, maar eerst heb ik nog wel begeleiding nodig.

Eva

Bij Op Mezelf is iedereen gelijk. Ik had nog nooit eerder zulke goede begeleiders en ik heb daarin al heel veel ervaring. Het voelt goed dat begeleiders 'autobiografisch luisteren'. Niet alleen ik vertel mijn verhaal met alle ups en downs. Begeleiders vertellen ook wat hen bezig houdt. Zo ontstaat gelijkwaardigheid en verbinding.

Natuurlijk zijn er ook minpunten. Sommige cliënten maken het erg bont. Keer op keer krijgen zij kansen om het wéér te proberen. Hartstikke mooi, maar het kan zomaar ten koste gaan van andere cliënten. Het kan ook leiden tot meer van zulk onacceptabel gedrag. Kansen krijgen is prima, maar grenzen stellen moet ook.

Duim:	het vertrouwen in elkaar dat er bij Op Mezelf is,
Wijsvinger:	ik wil graag bij Op Mezelf werken,
Middelvinger:	sommige cliënten krijgen steeds weer kansen die ze vervolgens verprutsen,
Ringvinger:	antroposofische zorg: de gelijkwaardigheid, het er voor cliënten zijn, échte aandacht over en weer,
Pink:	de samenwerking met de buurt is nog niet goed, daar moeten we echt aan werken. We moeten blijven leren van onze ervaringen: cliënten en Op Mezelf!

Referenties

1. Maaskant, M. *Het Reddolfproject; de ontwikkeling van een inclusieve leefgemeenschap voor mensen met ondersteuningsbehoeften*. Roermond: Marian Maaskant - Onderzoek&Advies, 2020.
2. Maaskant, M. *Het Reddolfproject; de ontwikkeling van een inclusieve leefgemeenschap voor mensen met ondersteuningsbehoeften. Tussenrapportage: Achtergrond*. Roermond: Marian Maaskant - Onderzoek&Advies, 2021.